

# UNIVERSITEIT TWENTE.

Drienerlolaan 5  
7522 NB Enschede

Postbus 217  
7500 AE Enschede

[www.utwente.nl](http://www.utwente.nl)

Aan het College van Bestuur

uw kenmerk	UR 13 - 114	telefoon	053 - 489 2027
ons kenmerk		fax	
datum	13 juni 2013	e-mail	<a href="mailto:j.ribberink-vanmiddelkoop@utwente.nl">j.ribberink-vanmiddelkoop@utwente.nl</a>
bijlage(n)			
cc.			
Onderwerp	<b>Professionalisering en loopbaanperspectief in het onderwijs</b>		

Geacht college,

De URaad heeft uw discussienota Professionalisering en Loopbaanperspectief in het Onderwijs (kenmerk 400.119) in goede orde ontvangen en deze nota is met de portefeuillehouder kort besproken in de commissie OOS, maar (nog) niet in FPB, zoals in de opliggende brief wordt gesteld.

De URaad heeft er waardering voor dat het college aandacht geeft aan de achtergestelde positie die het onderwijs aan de UT de afgelopen jaren heeft ingenomen waar het gaat om loopbaanperspectief en is verheugd dat zij dit cruciale vraagstuk nu oppakt. Daarbij spreekt uit de nota een duidelijke ambitie. Omdat de URaad deze ambitie zeker ondersteunt, heeft de raad ook kritisch naar de gevolgde argumentatie en concrete voornemens gekeken. En dit laatste brengt de raad tot een aantal vragen en suggesties voor het vervolgtraject dat op korte termijn zal worden ingezet.

De meest fundamentele vraag die de nota bij de URaad oproept, is wat in het licht van deze nota over professionalisering precies onder het begrip professionalisering wordt verstaan. Een fundamentele bezinning op deze vraag ontbreekt op dit moment, en dit lijkt in de betrokken nota te hebben geleid tot een soms wat onlogisch overkomende verzameling van voornemens en opdrachten. Wanneer we het begrip professie serieus willen nemen, impliceert professionalisering veel meer dan uitsluitend het voldoen aan diploma eisen en kpi's. In het woord professie liggen ook ideeën besloten van een zelfstandig oordeelsvermogen, eigen discretionaire ruimte en eigen verantwoordelijkheden van docenten en hun beroepsgroep(en).

Op diverse plaatsen wordt er in de discussienota blijk van gegeven dat de auteurs met deze betekenis van het woord professie bekend zijn, bijvoorbeeld wanneer over het belang van een onderwijscommunity wordt gesproken. Op andere plaatsen lijkt deze gedachte van een community met een eigen verantwoordelijkheid juist onder druk te staan wanneer aan onderwijsdirecteuren (sic), de opdracht wordt gegeven om op basis van deels elders ontwikkelde kpi's, harde criteria te formuleren om individuele docenten stelselmatig te beoordelen ten behoeve van ingrijpende beslissingen aangaande hun individuele loopbanen.

Natuurlijk is er niets mis met het in kaart brengen van onderwijsprestaties, maar de vraag kan wel worden gesteld of het – uitgaande van het beginsel van professionalisering – niet juist aan de beoogde community zelf kan worden overgelaten om hier met voorstellen te komen voor de bewaking van de docent- en onderwijskwaliteit.

## UNIVERSITEIT TWENTE.

Een tweede vraag, die ook samenhangt met het gebruik van de term professional is in hoeverre dit begrip in het wetenschappelijk onderwijs met nadruk aan onderwijskundige kennis en competentie dient te worden verbonden en wat dit dan vervolgens betekent voor de uiteindelijke beroepspraktijk van de eenmaal geprofessionaliseerden. Dat een wetenschapper die onderwijs geeft over een aantal praktische onderwijscompetenties dient te beschikken is evident, maar dat impliceert niet per se dat grotere groepen nanotechnologen, politicologen en chemici aan de UT bijscholing tot onderwijskundige behoeven. Dat laatste zou zelfs tot aanzienlijke frustratie kunnen leiden, wanneer fundamentele onderwijskundige keuzen – zoals de dwingende invoering van TOM – en kpi's dwingend van hogerhand worden opgelegd.

Een derde vraag, hangt samen met de nadruk in de nota op excellentie en de bijzondere beloningen en erkenningen die daaraan worden verbonden. Natuurlijk, waardering van prestaties is zeker wenselijk, maar het gaat hier om een modieuze vorm van personeelsbeleid waarvan bekend is dat deze in organisaties en binnen professies niet zelden slecht uitpakt. De prikkel die ervan uitgaat voor het talentvolle individu kan de organisatie inderdaad baten, maar niet zelden leiden dergelijke systemen van vergelijkende beoordeling tot frustraties en onderlinge spanningen die de organisatie als geheel juist kunnen schaden. Dit laatste geldt ook zeker wanneer het uitreiken van dergelijke erkenningen op ondoorzichtige of evident onrechtvaardige procedures berust (denk aan de vergelijking van studentbeoordelingen en slaagpercentages van twee wiskundedocenten, waarvan er een aan een bèta en een aan een gamma opleiding doceert).

Wat betreft dergelijke voor de hand liggende (want algemeen toepasbare) kpi's als slagingspercentages en studenttevredenscores kan bovendien de vraag worden gesteld in hoeverre zij altijd verenigbaar zijn met het bewaken en in stand houden van de werkelijke kwaliteit van het onderwijs aan de UT. Van een inhoudelijk professional mag worden verwacht dat hij of zij de eisen stelt die vanuit de specifieke professie gesteld dienen te worden. De vraag is echter in hoeverre professionals hier nog aan vast kunnen houden, indien hun loopbaanperspectief in toenemende mate door algemeen toepasbare prestatie indicatoren wordt bepaald.

Waar de URaad deze vragen stelt wil hij zeker niet suggereren dat hij zelf de antwoorden heeft, of dat de specifieke voorstellen onmiddellijk van tafel moeten. In tegendeel. De URaad vraagt het college wel om van dergelijke vragen meer rekenschap te geven. Dat kan volgens de URaad het beste door meer dan tot nu toe inhoud te geven aan wat het eerste woord van de titel van de nota suggereert: door de discussienota als een echte aanzet tot inhoudelijke discussie te gebruiken. Het spreekt voor zich dat deze discussie langer en diepgaander gevoerd dient te worden dan tot nu toe is gerealiseerd en vooral ook dat de mensen waar het echt om gaat, bij deze discussie betrokken moeten worden, namelijk alle gremia van onderwijsgevendend aan deze universiteit.

Met vriendelijke groet,  
namens de Universiteitsraad



dr. ir. H. Wormeester  
voorzitter